

6 Advies VNG bestuur inzake motie Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022

Strekking

De gemeenten Bunschoten, De Ronde Venen, Leusden, Lopik, Wijk bij Duurstede en Zeist, roepen de VNG op in overleg te treden met de staatssecretaris om haar te verzoeken de huidige afspraken tussen Afvalfonds Verpakkingen, het ministerie van I&M en de VNG rondom de inzameling en recycling van kunststof verpakingsafval aan te scherpen. Het verzoek voor aanscherping richt zich met name op het verhogen van de huidige doelstelling van 52% hergebruik (van kunststof verpakingsafval) en het stimuleren van producenten en importeurs om zoveel mogelijk secundaire (en uitsluitend recyclebare) grondstoffen toe te passen in hun producten. Daarnaast dringt men aan op het maken van aanvullende afspraken voor de periode na 2022 en daar waar nodig regelgeving af te kondigen om de gestelde doelen te bereiken.

Preadvies VNG-bestuur: overnemen

Toelichting

Voor verpakkingen die in Nederland op de markt worden gebracht geldt producenten-verantwoordelijkheid. Hiervoor zijn door het ministerie van I&M, het Afvalfonds Verpakkingen (vertegenwoordiger van het verpakkende bedrijfsleven) en de VNG, afspraken gemaakt, die zijn uitgewerkt in de Raamovereenkomst Verpakkingen (ROV) 2013-2022. Sinds 1 januari 2015 spelen gemeenten een belangrijke rol bij de inzameling, sortering en vermarkting van met name kunststof verpakingsafval. Gemeenten ontvangen daarvoor een vergoeding van het Afvalfonds die de VNG met hen is overeengekomen binnen de ROV.

De totale hoeveelheid aan gescheiden ingezamelde grondstoffen is de afgelopen jaren flink toegenomen. Met name voor de stroom kunststof is er een stevige groei gerealiseerd. Voor kunststof is er echter sprake van een bijzondere situatie: indien de verschillende kunststoffracties worden aangeboden voor recycling, kost het gemiddeld genomen geld om ze af te kunnen zetten voor hergebruik. Dit onder meer vanwege het gebrek aan vraag vanuit de markt naar het merendeel van uitgesorteerde kunststoffen. De toename van deze stroom heeft erin geresulteerd dat de doelstellingen voor het verpakkend bedrijfsleven, zoals die voor hergebruik zijn overeengekomen in de ROV (52% hergebruik van kunststof in 2022), al in 2017 zo goed als zal behalen. Tegelijkertijd hebben gemeenten geïnvesteerd (of zijn ze nog aan het investeren) om onder andere kunststof gescheiden in te kunnen zamelen, te (laten) sorteren en voor recycling aan te bieden. Daarnaast maken gemeenten werk van de VANG ambities zoals beschreven in het '*Publiek kader huishoudelijk afval 2025*' (waaronder beperking van het restafval tot 100 kilo per inwoner per jaar en verhoging van het hergebruikpercentage tot 75%). De recente komst van het Rijksbrede programma '*Nederland Circulair in 2050*' zet bovendien nog meer druk op het realiseren van deze ambities; het streeft naar een volledige sluiting van grondstofketens in 2050, ofwel; geen restafval meer dat wordt verbrand en maximaal hergebruik van grondstoffen.

Consequentie van bovenstaande is dat de totale uitgaven (aan kostenvergoedingen voor gemeenten) van het Afvalfonds zijn toegenomen en de komende jaren verder zullen toenemen. Het feit dat het Afvalfonds haar door wet opgelegde doelstelling voor hergebruik van kunststof, al in 2017 zo goed als zal behalen, zorgt er vanzelfsprekend voor dat de gemaakte afspraken met gemeenten onder druk staan. Met andere woorden: voor het Afvalfonds is er na het realiseren van de doelstelling geen (wettelijke) prikkel meer om een verdere toename van de gerecyclede volumes kunststof te stimuleren. Wel beschouwt de VNG het in de motie genoemde voorbeeld om de doelstelling te verhogen tot 65%, nadrukkelijk als richting. Een eventuele bijstelling van het percentage is afhankelijk van (huidige) inzichten en toekomstige mogelijkheden.

De doorlopende discussies over de (voorwaarden voor) de vergoeding aan gemeenten, leiden tot onzekerheid over de hoogte van de vergoeding op de lange termijn en terughoudendheid bij gemeenten, sorteerbedrijven en andere betrokken partijen om (verder) te investeren. In dit kader is het, in aansluiting op de motie, van het grootste belang dat de markt voor gerecyclede kunststof in beweging komt. Juist door (ook) in te zetten op kwaliteit (i.p.v. kwantiteit) van uitgesorteerde kunststoffen en de vraag naar gerecyclede materiaal te stimuleren, komt de markt in beweging en zal de vraag naar (kwalitatief goede) kunststofstromen toenemen. Dit zorgt uiteindelijk voor een hoger hergebruik en zal leiden tot lagere (maatschappelijke) kosten van het 'systeem'.

Naast het verpakkende bedrijfsleven wordt dus ook van gemeenten verwacht dat zij oog hebben voor het kwaliteitsaspect én de bereidheid tonen om de (eigen) vraag naar producten van gerecycled materiaal te stimuleren.

Gelet hierop acht het VNG bestuur de in de motie verwoorde oproep gegrond. Wel kan worden opgemerkt dat ook gemeenten een rol kunnen spelen bij de 'verbetering' van het huidige systeem. Het VNG bestuur adviseert de leden om deze motie over te nemen en stelt voor de inhoud van de motie te betrekken bij de inzet van de VNG binnen de lopende evaluatie van de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022.